

Mariborski utrip, Januar 2008

Nizka ekološka zavest nam koli pitno vodo

Voda je H_2O , smo se učili v šoli. Ko pijemo ta dva vodika in en kisik, ugotavljamo, da vsaka voda le ni – voda. Ena je boljša, druga precej slabša, motna, umazana, klorirana. To vidimo in okusimo, številnih škodljivih primesi pa v vodi, ki je že sama po sebi tekočina brez vonja, okusa in barve ne vidimo, okusimo ali vohamo.

Od nas je odvisno, ali bomo v prihodnje pili le še ustekleničeno vodo.

Problem vode je v tem, da se z njo lahko zastrupljamo, pa za to sploh ne vemo. Dokler ni prepozno. Zato je zelo pomembno, da pitno vodo nenehno kontroliramo in analiziramo ter da imamo za ugotavljanje neoporečnosti vode stroga merila (zakone, pravilnike). Čeprav potem ugotovimo, da so v Brunšviku zaradi blažjega starega pravilnika o neoporečnosti pitne vode dolga leta pili slabo, škodljivo, zastrupljeno vodo ...

Brez vode ni življenja

Voda je glavna sestavina zemeljske površine (tri četrtine), živilih bitij (50 do 90 odstotkov) in ozračja. Same znane stvari, na katere pa ne mislimo, ko odpremo vodovodno pipo. Takrat pričakujemo zgolj, da nam iz nje priteče dovolj dobre vode. Preden voda priteče v naše pipe, le-ta naredi dolgo pot. Najprej morja izparevajo zaradi vpliva sončnih žarkov. Vodno paro vetrovi

odnašajo nad kopno in tam kot dež, sneg, toča, rosa, ivje, megla pada na zemljo. Del te vode znova izpareva, drugi del po potokih, rekah, skozi jezera zopet odteče v morje, tretji pa pronica skozi zemljo do neprepustnih plasti ter tvori podtalnico in podzemne vodne tokove. Čeprav je že narava zelo dobro poskrbela za čiščenje vode, pa potrebuje človek še umetno čiščenje in kontrolo. Poleg tistih dveh vodikov in enega kisika vsebuje voda

še kalcij, magnezij, železo, mangan, v njej so mikroorganizmi. Človek ji s svojim delovanjem (urbanizacija, kmetijstvo, promet, odpadke ...) doda tudi veliko strupov.

Naj bo voda v Mariboru zdrava

V podtalju je voda še bistra, čista, lepa, zdrava, na površini je v glavnem umazana, nezdrava. Kakšno vodo torej pijemo v Mariboru? Dobivamo jo z Vrbanskega platoja (ki je obkorenj z mestom), z Dravskega polja (ki ga onesnažuje kmetijstvo), v prihodnosti naj bi jo dobivali še iz pohorskih potokov (ki jih je umazal turizem) in iz Drave (v kateri se še kopati ne moremo več). Morda nam bo uspelo, da ne bomo umili od žeje. Toda, da ne bomo umili od vode?! Ali sploh lahko v Mariboru zagotovimo iz sedanjih in prihodnjih virov zdravo pitno vodo? Lahko! Toda le, če jo bomo varovali. Pa jo danes dovolj varujemo? Odgovor je negativen! Problem je naša ekološka zavest. Gospodarski razvoj je zelo hiter, mislimo le na produkcijo dobrin, prav nič pa ne na reprodukcijo nas samih. Ker smo bili žejni, smo pospešeno gradili vodovodne sisteme, dosti manj pa sisteme za odpadke in njihovo čiščenje. Že res, da imamo v Mariboru sodobno čistilno napravo, tam daleč vstran od mesta, v Dogošah, res pa je tudi,

da je na njo priključenih le okoli 80 % uporabnikov. Kam pa spušča preostali del Mariborčanov svoje odpadke, je že druga zgodba.

Naš odnos do vira življenja

Vodovarstvena območja bi se morala širiti, v resnici pa se ožijo, pozidali smo jih s trgovinami, stanovanjskimi objekti, avtocestami. Apetiti po prostih površinah vodovarstvenih površin so neizmerni in se iz dneva v dan povečujejo. Pri gradnji nove tržnice, ki poteka sedaj, smo izčrpali skoraj četrtino podtalnice. Tako je nivo podtalnice na Vrbanskem platoju padel kar za dva metra. Pa tako daleč stran je gradbišče od vodnjakov na Vrbanskem platoju, ali je to sploh mogoče, se vpraša laik, ki ne ve, da je pred mnogimi tisočletji Drava tekla tam, kjer je danes Vrbanski plato in se na današnjo strugo priključevala natanko tam, kjer danes gradijo globoko v podtalnico tržnico in če so hoteli graditi tržnico oziroma parkirno hišo pod tržnico, so morali izčrpati vso to vodo (izčrpali so dva milijona kubikov vode). In kdaj se bo obnovila? Kakšne posledice bo to imelo za kvaliteto pitne vode? Natočimo si še enkrat čiste vode v kozarec in poglejmo si v oči, kakšen je naš odnos do vodnih virov in vode, ki ji tako radi rečemo vir življenja. *J.L.*